

A BANYÁYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre .. .. 12 K. || Félévre .. .. 6 K.
Negyedévre .. .. 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII. ker., Abonyi-utca 11. (Bálint-utca sarkai palota földszintjén). ■■ Telefon-szám: 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Szerkesztőségi és kiadóhivatali helyiségeink f. é. augusztus 1-től VII., Abonyi-utca 11. szám alatt (Bálint-u. sarkán épült palota földszintjén) vannak.

Vasérc kivétel.

— Levél a szerkesztőhöz. —

„A Bányáya” f. évi 29. és 30-iki számában „A vasérc kivétel” cím alatt megjelent cikkekre engedjek meg nekem, hogy néhány megjegyzést tegyek ama kisebb bányatulajdonosok nevében, akik kénytelenek a vasércet külföldre eladni, ha azt nem akarják, hogy a vasérc termelés beszüntetésével bányászati jogukat, a fenálló bányatörvények értelmében elveszítsék.

A dolog így áll:

A fenálló bányatörvények értelmében minden bányatulajdonosnak kell ércet termelnie, mely munkálatokról rendes kimutatásokat kell vezetnie, mely könyveket a bányakapitányságok ellenőrzik, s az a tulajdonos, akiről kiderül, hogy egy éven át nem tartotta bányáit rendszeres üzemben, minden kártérítés nélkül megfosztható a bányakapitányság által bányászási jogától s a bányának az lép birtokába, aki a bányauzem-megszüntetést kilesve, jelentkezik s az ekként elévült bányászási jogra új zárkutatmányt jelent be.

Az a bányabirtokos tehát, aki nem akar milliókat egy nagy vasmű berendezésébe fektetni, kénytelen termelt érceit más ércfeldolgozó vállalatoknak eladni, mert a bányatörvények kényszerítő rendelkezései alapján, nagy költségekkel kitermelt ércet kell valamilyen értékesíteni, ha nem akarja ércraktárát, mely nagy holt tőkét képvisel, a végtelenségig fokozni.

1907-ik év végéig a kisebb vasércbirtokosok még képesek voltak valahogy reusálni, mert azt az ércet, amelyet bányászási joguk fentartása miatt termelniük kellett, el tudták adni olyan ár mellett, mely az érc termelési költségeit kifizette.

1907. év végéig 100 métermázsa, tehát egy normál vagon rakomány-ércet el tudtunk adni a borossebesi állomáson vagonba rakottan 170—210 k. ronáért, egy normál vagon mangánércet pedig 360—400 koronáért 100 mmázsánként.

Mivel ezeket az árakat hazai vasművektől soha sem kaptuk meg, természetesen külföldi

vevőkhöz fordultunk, akik amellet, hogy pontos fizetők voltak, sohasem tanusítottak az átvételnél oly természetű szekaturát, amely elvette volna kcdvünköt a további összeköttetésektől.

Ama hajsza, melyet a bányászati szakkörök, vagy a hazai vasművek megindítottak az érc kivétel ellen, megteremtette az 1908. év elején életbe lépett kormányrendeletet, mely a vasérc szállításának tarifaemelésével ama kezezményeket is megszüntette, melyek 1907. év végéig fenállottak, s melyek Borossebestől Borsigwerkig mintegy 70 koronával drágították meg az érc elszállítását az 1908-ik év előtti állapotokkal szemben.

A mi vasércünk kitermelése, fuvarozása, Borossebesig való leszállítása és újból átvagonirozása 100 mmázsás vagononkint 130—140 koronába, a mangán kitermelése pedig, tekintve, hogy 50—100 méteres mélységben dolgozunk, 200—220 koronába kerül vagononkint.

1908-ban tehát azon elvnl fogva, hogy minden tarifaemlést a termelőnek kell megfizetnie, már kénytelenek voltunk veszteség árán is külföldi vevőinknél maradni, mert:

1. a hazai nagy vasművek *semmiféle elfogadható árat nem ígérték érceinkért;*

2. mert ércet termelnünk kellett, nehogy bányászási jogainkat elveszítsük s ezen jog elvesztése esetén bányáink minden kártérítés nélkül ama jelentkező kezeibe essenek, aki kileste, hogy mi a bányatörvények értelmében dolgoztunk-e vagy sem?

Mivel tehát a kényszerítő körülmények folytán ércet termeltünk s ezt eladtuk, bár veszteséggel, szóval a legkétségbeesettebb módon is azon voltunk, hogy megtartsuk az ősök által szerzett bányajogokat, „A Bányáya” f. évi 29-iki számában megjelent cikk már azt sem tartja elégségesnek, hogy veszteségek árán is fentartsuk bányajogainkat, hanem 50 koronás tarifaemelés mellett még azt is kívánja, hogy a külföldi cég által fizetett összeg 50%-a, mint adó vonassék le ama szerencsétlen bányatulajdonostól, aki még a mai viszonyok mellett is meg meri kísérelni azt, hogy bányajogát fentartsa.

Hiszen a számítás egyszerű!

Nekünk 100 mmázsas érc termelése 130—140 koronába kerül ab feladó állomás.

Az idegen vevőktől kapunk a 100 mmázsas vasércért 160—170 koronát. Ugyanezen ércért 50 fillérrel nagyobbított szállítási díjtétel mellett csak

110—120 koronát kaphatunk s mivel ezen összegnek fele levonatnék adóba, cikkiró szerint maradna a termelőnek 55, vagy a legjobb esetben 60 korona bevétele egy 130—140 koronás kiadásal szemben.

Hát ez kérem, egy nagyon frivol kívánság, hacsak a cikkiró ki nem bővíti törvényjavaslatát azzal, hogy:

4-szer. Ama vasércbányatulajdonosok pedig, akik az ilyen módon mesterségesen lenyomott vasércárakkal szemben nem akarják bányáikat üzemben tartani, a bányatörvény ama rendelkezései alól felmentetnek, mely rendelkezések a bányászási üzem szakadatlan fentartását parancsolják s mindaddig szünetelhetnek üzemük újból való megindításával, míg a belföldi vasérckereslet oly árákat nem teremt, mely indokolttá tege a bányatulajdonosnak, hogy bányatelepein a vasérc termelését újra megindítsa a hazai szükséglet kielégítésére.

Ezen kiegészítő pont nélkül a cikkiró által „A Bánya” f. évi 29-ik számában közzétett, 3 pontba foglalt törvényjavaslat nem jelenthet mást, mint élelmesebb egyének által a kisebb bányabirtoknak világos nappal, az egész ország személtárára történő elrablását és összeharácslását.

Ennek illusztrálására elmondok egy esetet.

A mi 18 bányatelkünk körül 149 darab zárt-kutatmányt jelentett be Magyarország egyik legnagyobb vasművállalata, talán azért, hogy ha a tarifaemeléssel és mesterséges megadóztatással megszűnik ama lehetőség, hogy felesleges érceinket és raktáron levő nyersvasunkat eladjuk, mint érett gyümölcs hulljunk a nagy vállalat kezei közé?

Am vegye meg az állam a kisebb bányajogokat, ha arra elég pénze van, de hiszen ez fölösleges akkor, ha a hazai nagy vasművek komolyan akarnak venni ércet s azért komoly árajánlatokat is ígérnek a kisebb érctermlőknek.

Mindaddig, amíg 30—50%-os mangánércért 300 koronát, a 30—60%-os vasércért pedig 165 koronát sem akarnak megadni a hazai nagy vasművek a termelő feladó vasuti állomásán; mindaddig, amíg a kartellben álló hazai nagy vasművek nem állanak szóba a kisebb hazai nyersvastermelőkkel, hanem a hazai termelésű nyersvasat idegen, külföldi vevőktől veszik vissza a továbbgyártásra, mindaddig frivol eljárás arról beszélni, hogy a hazai vasművek érdekében kötelessége a kormányzatnak odahatni, hogy tarifaemelés és súlyos megadóztatás árán is tege lehetetlenné a vasérckivittel, a kis bányák tulajdonosainak egyetlen refugiumát.

De visszatérek cikkiró ama tanácsára, mely azt mondja, hogy a vasérckivitel meggátolására vegye meg az állam a kisebb vasércbányákat — s úgy mint a szénbányáknál teszi — vegye azt saját kezelése alá s adja el a kitermelt ércet hazai vállalatoknak.

Ez olyan tanács, amelyre az állam valószínűleg ismételtén ráfizetne, hiszen a kisebb bányabirtokosok célja is az, hogy kitermelt vasérceiket eladhassák, de természetesen csak oly feltételek mellett, hogy rájuk nézve az eladás deficittelet ne végződjék.

S ha már ezek az állami üzemeknél tudva-

levőleg olcsóbban dolgozó kisebb magán bányavállalatok sem tudnak oly olcsón termelni, hogy a hazai nagy vasművek által kínált hitvány árakkal szemben deficit nélkül prosperálni tudjanak, mennyit fog ráfizetni az állam erre az ajánlatra, mert nem hiszem, hogy a nagy vasművek megfizetni akarnák az állam által üzemben tartott vasércbányák termékeiért azokat az árakat, melyeket mi, kisebb vállalatok a külföldtől kapunk, s melylyel még prosperálni tudunk.

Ha tehát eme ajánlatnak az a célja, hogy a magyarországi nagy vasművállalatok olcsóbban akarnak eme állami üzemek által termelt vasérc birtokába jutni, mint jutottak a kisebb bányabirtokosok által termelt érchez, akkor eme ajánlatra ismét csak a magyar állam, közvetve tehát Magyarország összes adózó polgárai, fognak ráfizetni.

Érdekes lenne megtudni cikkiró urtól, hogy milyen árakat ajánlana az államnak vasérc termékeiért azon esetre, ha az állam csakugyan megvenné, vagy kisajátítaná a magán-vállalatokat és saját üzemben termelné a vasércet?

Számokat kérek !!

Hogy pedig az egész világ láthassa, hogy nem azok a kisebb bányatulajdonosok hazafiatalnok, akik érckészleteiket külföldre adják el, hanem azok a nagy vasipari vállalatok viselik magukon a hazafiatalanság és kapzsiság bélyegét, amelyek nem akarják megadni azokat az árakat, amely mellett a kisebb vállalatok még reusíthatnának, ezért ezennel felajánlom a hazai nagy vasművállalatoknak a vezetésem alatt álló uradalom összes termelt vasérckészletét megvételre és p.: a vasércet 100 mmázsás vagononként 165 koronáért, a mangánércet pedig 310 koronáért.

Pedig ez az érc a világ legkitűnőbb érce, melyben a kénnek, foszfornak vagy kovasavnak még csak nyoma sincsen, melyet minden salakképző anyag hozzáadása nélkül könnyen lehet redukálni, s melyet tőlünk a messze külföldre csak azért szállítanak el, mert bebizonyosodott, hogy a külföldi, sok piszkító anyaggal telített érc feldolgozásához a borossebesi uradalom érctermeinek keverése bizonyult a leghelyesebb és leggazdaságosabb eljárásnak.

Cikkiró ur kijelentette, hogy Magyarországon nincs a bányászati téren közvélemény.

Ha cikkiró ur „A Bánya” f. évi 29-iki számában hangulatot vagy közvéleményt akart kelteni a kisebb bányabirtokosok ellen, akkor én is megkísérlek mindent, hogy felvilágosítsam Magyarország nagy publikumát a kis bányabirtokosok helyzetéről és jogos önvédelméről.

Ha a nyilvánosság elé lépett a vasérckivitel meggátolására, akkor harcoljuk végig ezt a küzdelmet a nagy publikum előtt.

Ha nincs ez országban közvélemény, legyen közvélemény, melyet a kérdések mindkét oldalról való megvilágítása teremt meg.

Választ kérek!

Világos választ!

Videant consules!

Egy kisebb bányaiüzem vezetője.

*

A levélirót a szerkesztőség megnyugtathatja afelől, hogy a kisebb bányatulajdonosok elleni

akcióról még csak képzelődni se lehet, lévén „A Bánya“ abszolút objektív, elfogulatlan organum, aminek világos tanujele e levélnek egész terjedelmében való közreadása. Mi igenis *bányászati és kohászati közvéleményt* akarunk teremteni, ami még nincs, de nem olyat, mint amilyenre a t. levélíró ur céloz, hanem becsületesen kialakított, hamisítatlan közvéleményt. Ebből következik, hogy nyomban az „audiatur et altera pars“ álláspontjára helyezkedtünk, sőt őszintén örvendünk azon, hogy a t. levélíró ur spontán elhatározásából keresett fel bennünket érdekes levelével, melyet minden illetékes tényezőnek megszívlelésre melegen ajánlunk. Mi hasábjainkon szives-örömet adunk tőret a legbehatóbb vitára. Ez tisztességes elemi kötelességünk, lévén a vasérckivitel kérdése hazánknak enormis fontosságú, ugyszólván lét és nem lét kérdése.

Ezt igazolja egyébként a miskolci kereskedelmi és iparkamarának hozzánk intézett következő átirata is:

*Kereskedelmi és iparkamara
Miskolcon.*

1496 szám.

1909.

„A Bánya“ tek. szerkesztőségének

Budapest.

F. évi július hó 20-án 1266. szám alatt kelt beadványára van szerencsénk közölni, hogy a vasérckivitel kérdésében már évek hosszú során át a kivített ellenző álláspontra helyezkedtünk s számos ízben és alkalommal szövé tettük a nagyfontosságú kérdést. Évi jelentésünkben állandóan rámutattunk a kérdés megoldásának égető voltára. Ez álláspontunkhoz híven szivesen támogatunk minden ily irányú akciót.

Miskolc, 1909. július hó 27.

P. H.

*Radványi István s. k.,
kér. tanácsos, elnök,*

*Dr. Sugár s. k.,
titkár.*

Tömegsztrájk.

Nagy veszély fenyegeti az angol szénbányászatot. Mindinkább valóvá kezd válni az a rém, hogy a szénbányászok abbahagyják a munkát. Vagyis, hogy mintegy egymillió munkás sztrájkolni fog. Egy millió munkás sztrájkja! Még gondolatnak is nagy! Hát még a gyakorlati kivitelben.

Az ok, ami ezt a fenyegető veszélyt előidézte, a következő: A „Miners Federation of Great Britain“, vagyis az angol bányászok központi szövetsége a legkisebb napikeresetet 6 schillingben állapította meg és miután a skót bányászok is e szövetséghez tartoznak, ennél fogva ők is e bérminimum megállapítását követelték. A skót bányavállalatok azonban határozottan tiltakoztak ezen követelés ellen és a bérminimumot 5 schilling 6 pence-ben kívánták megállapítani. Már most:

ámbar a munkásoknak el kellett ismerniök, hogy a bányavállalatok ajánlata teljesen indokolt és arányban van az ez idő szerinti szénüzleti viszonyokkal, a 6 schilling minimumból nem engedtek, de viszont nem engedtek a bányavállalatok sem. Így szembekerülvén az érdekek, a bányavállalatok kiléptek a béregegyeztető testület kötelékéből, mire a bányászok azzal feleltek, hogy segítségül felhívták a központi szövetséget. És itt rejlik a nagy veszély. Mert ez a „segítség“ abból áll, hogy az összes bányászok a skótok mellé állanak, tehát felveszik ők is a bérharcot és ha sztrájkra kerül a sor, valamennyien sztrájkolnak. És a központi szövetség már megtette a szükséges intézkedéseket. Szélkütdötte a mintegy 1 millió kérdőívet, mert az általános sztrájk esetében minden munkás szavaz és ha a többség a nagysztrájk mellett nyilatkozik, ez esetben a központi szövetség kihirdeti a nagysztrájkot. Már most feltéve, hogy a többség a nagysztrájk mellett szavaz, ez esetben a munkások egy havi felmondásra kötelesek és így a nagy angol szénsztrájk szeptember hónapra várható.

Az a kérdés immár, hogy általános sztrájk esetén a munkások pénzügyileg meddig győzik majd a munkaszünetelést? Erre nézve tudni kell, hogy a bányász-szervezetek összes vagyona kerek 50 millió koronára rug. Általános sztrájk esetén fejenként és hetenként csupán 10 schilling segélyt számítva, a heti segélyszükséglet mintegy 10 millió koronára rugna, vagyis egy hónapnál tovább nem bírják ki a bányászok a sztrájkot. De viszont a bányavállalatok is horribilis veszteségeket szenvednének, valamint az általános közgazdaság, sőt az állam legfontosabb érdekei is rendkívül súlyosan érintetnének. Ez okból *Churchit* angol kereskedelemügyi miniszter vette kezébe ezt az ügyet és bár tényleges sikert még nem ért el, de azt az eredményt mégis elérte, hogy elnöklete alatt a munkaadók és a munkások küldöttségei újból felvették a tárgyalás fonalát. Bátran mondhatjuk, hogy az egész világ a legnagyobb érdeklődéssel kíséri e tárgyalásokat. Hiszen már is hírlik, hogy egy német konzorcium 3 millió tonna szenet tart készletben, hogy ezt a mennyiséget sztrájk esetén azonnal az angol piacokra dobja. Lehet azonban, hogy ez csupán a bányászok megrettentését célzó álhir.

Londonból táviratozzák, hogy a szavazásnál 518,361 a sztrájk mellett, 62,980 munkás pedig a sztrájk ellen szavazott. A szavazás még folyik, de az eddigi eredményből arra lehet következtetni, hogy a sztrájk mellett szavazók fognak győzni.

* * *

Tömegsztrájkról lévén szó, visszaidézzük a *Közlekedés és Közgazdaság* című szaklap legutóbbi számának erre vonatkozó közleményét, amely a tömegsztrájk kérdését tárgyalva ezeket mondja:

A kereskedelemügyi minisztérium mostanában igen érdekes jelentéseket tesz közzé. Így jelent most meg az 1907. évi sztrájkmozgalmakról szóló jelentés és ennek igen érdekes és tanulságos függeléke: az 1907. évi október 10-én rendezett *politikai tömegsztrájk* számadatai. Ezen adatok szerint 176.285 ipari munkás vett részt*) ebben a politikai tömegsztrájkban. És miután az

*) Megjegyezzük, hogy ebből bányamunkásokra nem sokkal több, mint 6000 esik.

1900. évi népszámlálás hazánkban 546.000 ipari munkást konstatált, amely számot hét év után, pótolva a felvételi hiányokat és az időközi szaporulatot, bátran 700.000-re tehetünk, kitűnik, hogy a politikai tömegsztrájkban az ország ipari munkásainak több mint 25%-a vett részt. Ezen tömegsztrájk folytán több mint 18.000 üzem szünetelt. A sztrájk legnagyobb kontingensét Budapest szolgáltatta. Itt 81524 ipari munkás vett részt a tömegsztrájkban, tehát majdnem fele az egész országban szünetelteknek. Ha már most az ipari munkások állagos napi keresetét 4 koronára veszszük, úgy megállapítható, hogy ez a tömegsztrájk a munkásoknak több mint 700.000 koronájukba került.

És vajon ér-e ennyit a tömegsztrájk által elért eredmény? Bizony nem. Sem ennyit, sem kevesebbet. Mert mi eredménye lehet az ily ok nélküli rendezett tömegsztrájkoknak? Semmi ok nem volt arra, hogy ez a legnagyobb ágyú elsültessék. A tömeges felvonulások látványosságokkal gyönyörködtették a főváros kíváncsi közönségét, különben pedig az egyetlen eredmény az volt, hogy a munkások kárt okoztak maguknak és munkaadóiknak. Ennél mindenestre okosabb lett volna, ha a munkások dolgoznak és ha már minden áron le akartak mondani egy napi keresetükről, hát ezzel a 700.000 koronával saját intézményeiket gyarapíthatták volna. De hát akkor hogyan nyerhetett volna kielégítést a vezetőik beteges szereplési viselkedése?

Az egész tömegsztrájk mindenesetre mégis járt egy jó eredménnyel: azzal, hogy bebizonyította, hogy a munkásvezetők mily frívól játékot űznek a kezeikben levő hatalommal. Csak azért, hogy megmutassák, hogy mily tömegeket képesek mozgósítani, ok nélkül, semmiért elvonnak 176.000 munkást a munkától. Pedig ők jól tudják, hogy ezzel teljes ellenkezésbe jönnek a munkásszervezetek rendeltetésével. Jól tudják, hogy már a manheimi szakszervezeti kongresszus kimondotta, hogy parancsszóra, párttáborzat alapján, tömegsztrájkot rendezni nem lehet. A gazdasági alapon szervezett munkásságot, a szakszervezeteket politikai sztrájkok rendezésére nem lehet és nem szabad felhasználni. A sztrájk gazdasági fegyver, ennek is kell maradnia és politikai fegyverre csak akkor válhat, ha a nagy néptömegeknek jogosan urrá lesz a szenvedély, a harag, az elkeseredés. A szociáldemokrata párt egymaga soha sem élhet ezzel a fegyverrel. Mert a munkás-szakszervezetek elsősorban a munkások gazdasági jólétének a szervei és csak ezután a szociáldemokrata párt politikai céljainak eszközei. „Die Gewerkschaften sind keine sozialdemokratische Institutionen“, vallotta Bebel, bármily önmegtartózkodásába került is ez a vallomás. A legnagyobb frívólítás volt tehát az 1907. évi október 10-én a tömegsztrájk rendezése.

Krónika.

Forgalom.

Julius 2. Teplitz város tanácsa a cseh barnaszén vidék többi községeivel egyetemben mozgalmat indít az ottani szén furásdíjteleinek Béccsel való viszonylatban leendő leszállítása érdekében, mert a cseh szének ellen Németországban indított harc folytán azok válságos helyzetbe jutnának.

Julius 12. A nagybánya-magyarláposi vasutrá Nagybánya város 30.000 koronát szavazott meg.

Bányajog.

Julius 1. Az angol *köszénbányák* nagy részében életbelépett a nyolcórás műszak s az átmenetsok zavarra adott okot, különösen mivel a vállalatok a rövidebb munkaidőre való tekintettel nem hajlandók téli szünetet

engedni. — Az osztrák pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be, melyben 8 millió korona hitelt kér a galíciai *nyersolaj* raktározásához szükséges rezervaárok építésére. Miután a javaslatot a nyári szünet előtt aligha intézhetik el, az építés pedig sürgős, a kormány szükséges pénzt előre megszerzi s addig is bizottságot küld ki, hogy az építés helyeit megállapítsa.

Julius 2. A galíciai *kőolaj* termelés szanálására célzó törvényjavaslat előadója: Dr. Diamand reichsráti képviselő a krízis egyik főokát abban látja, hogy a nafta bányászata a földtulajdon rendelkezése alatt áll. Javasolja egyebek közt, hogy az állam a nyersolaj szállítására monopóliummal ruháztassék fel, sőt az egész naftabányászat államosíttassék s e célból a magyar kormánnyal megegyezés köttessék, továbbá, hogy a petroleum adója leszállíttassék. — A német birodalmi pártoknak az adóreformok tárgyában létrejött kompromisszumában a *köszén* kiviteli vámját mellőzik s a tőzsdei értékek jegyzésére kirovandó adót más néven s mérsékeltébb tételekbe fogják behozni, ennek is egy részét csupán három esztendőre.

Julius 3. A prágai keresk. kamara területén működő iparos szövetség tiltakozott a vas, vasárak és gépek vámjának eltörlését kimondó határozati javaslat ellen, melyet az osztrák képviselőház minden előkészítés nélkül, ötletszerűleg fogadott el.

Julius 5. A Sieg-vidék bányamunkásai emlékiratot nyújtottak be a porosz kormányhoz, melyben a *kösz* vasuti díjtételeinek leszállítását és a külföldi *vasérc*ek megvámolását kérik, mivel különben a Sieg vidékének ipara a biztos pusztulás áldozatává lesz.

Julius 6. A magyar kormány foglalkozik a helyzettel, melyet a galíciai *nyersolaj* termelés szanálására hozott osztrák törvény teremtett s legközelebb értekezletre hívja az érdekelteket.

Julius 7. A német birodalmi gyűlésen a *káli* kiviteli vámját tárgyalják, melyről a keresk. miniszter kijelentette, hogy azt a szövetségi tanács arra az időre elfogadja, melyben szindikátus nem működik. — Az osztrák birodalmi gyűlés német-cseh *szénvasutak* (Aussig-Teplizi és Buschtiehradi vassuttársaságok) államosítása ellen.

Julius 8. A francia kamara a bányászat *államosítását* célzó törvényjavaslatot tárgyal.

Julius 15. A török képviselőház a *sztrájk-törvény* részleges tárgyalásánál elejtette a munkások egyesülését megtiltó 8. szakaszt s utasította a kormányt, hogy törvényjavaslatot nyújtson be a munkás-egyesületekről.

Statisztika.

Julius 9. Németország *nyersvas* termelése a t. év első felében 6,249.589 (6,049.721) t-t tett s így kerekén 200.000 t-val haladta meg a múlt év és csaknem elérte az 1907. év hasonló időszakában termett 6,295.953 t. mennyiséget. Az Egyesült Államokban a termelés 11 millió t-ra rugott a múlt év első felének 6,918.000 t-jával és 1907. hasonló időszakának 13,478.000 t. termelésével szemben.

Julius 10. Amerika júniusban 116,500.000 amerikai font (240 font 1 tonnát tesz), *vörösréz*et termelt a májust 118.300.000 fonttal szemben; elszállítottak 131,500.000 (májusban 131,700.000) fontot s így a készletek 14,900.000 fonttal csökkentek.

Julius 15. Angol összeállítás szerint a világ *nyersvas* termelése 1906-ban 58.613, 1907-ben 60.163 és 1908-ban 48.180 t-t tett s a míg a múlt évben Németország, Anglia, Franciaország, Olaszország és Belgium, különösen pedig az Egyesült Államok nagy visszaesést mutatnak, Magyarország és Ausztria 164.000 t.-val, Japán 104.298 t.-val és Spanyolország 49.000 t.-val többet termelt, az előző évben.

Munkások.

Julius 1. A sztrájkoló brádi *aranybányászok* föl-vették a június 11. óta szünetelő munkát. A termelés júniusban mindössze 67'604 kg.-ot tett ki. — Az angol keresk. miniszter vállalkozott arra, hogy mint választott bíró döntsön a *szénbányák* és munkásaik között folyó küzdelemben, nehogy az ország összes bányamunkásai beszüntessék a munkát. — Pittsburgban 7000 *horgany-lemezgyári* munkás sztrájkol; az acéltröszt 170 üzemében szünetel a munka.

Julius 2. A délwalesi *szénbányászok sztrájkját*, a kormány közvetítésével folytatott tárgyalások utolsó pillanatában, habár nem végleges megegyezéssel, elhárították.

Julius 3. Az amerikai bányamunkások Szövetsége közli, hogy a 7000 munkást foglalkoztató Dominion Coal Co. *szénbányáiban* július 6-án sztrájkot proklamál, ha a társaság nem képviselteti magát az 5-én tartandó konferencián.

Julius 8. A skót *szénbánya*-vállalatok elhatározták hogy július 26-tól 12'5%-kal leszállítják a béreket. Ez az intézkedés 80.000 munkást érint.

Julius 9. A skót szénbányamunkások végrehajtó-bizottsága azt ajánlja, hogy a bér leszállítására kitűzött határidő lejártával szüntessék be a munkát.

Julius 12. A skót Tife-kerület 17.000 munkása 14 napra békét kötött s 13-án fognak a kiküldöttek határozni, hogy a 12'5 százalékos bérieszállítás fentartása esetén 26-án az összes bányamunkások beszüntessék-e a munkát.

Julius 14. Nord-Staffordshire-ban az összes bányaiban szünetel a munka a *szénbányászok* zavargásai miatt s ha a szünetelés még néhány napig tart, a vas-kohók- és egyéb iparvállalatokban is megáll a munka.

Julius 15. A skót bányamunkások kiküldötteinek értekezlete elhatározta, hogy az összes 80.000 skót bányamunkásnak be kell szüntetnie a munkát július 28-án. A nagybritanniai bányamunkások szövetségének is azt fogják javasolni, hogy szavaztassa meg az összes bányamunkásokat az általános sztrájk kérdésére. — Pittsburg mellett a Pressed Steel Car Co. sztrájkoló lemezgyári munkásai a sztrájktrösztet megtámadták s egész csata támadt, melyben százszámra sebesültek meg a munkások. A rendőrség főnöke is súlyosan megsebesült. — Pittsburgban a 10.000 sztrájkolóhoz még 3000 *horgany-lemezgyári* munkás csatlakozott. Ezek felül 14000 *szénbányamunkás* is beszüntette a munkát. — Az angol bányamunkások nemzeti szövetsége nem döntött az általános sztrájk dolgában, hanem folytatja a tanácskozást. — Brennbergen 800 *szénbányamunkás* beszüntette a munkát bér differenciák miatt.

Balesetek.

Julius 6. A wlkowitzi *vasművek* egyik nagyolvasztója felrobbant és három embert súlyosan, tizet könnyen megsebesített.

Julius 12. A Káspító vidékén francia tőkével mivei Makejevka *szénbányában*, melyet a Ganz-gyár látott el villamos felszereléssel, gázrobbanás történt.

Vegyesek.

Julius 3. Az Elba áradása fenyegeti a cseh *barnaszén* vidék bányavasúfjának forgalmát.

Julius 4. Bécs városának több *szénbányát*, köztük két alsóausztriai ajánlottak megvételre, de erre nincs hajlandóság az illetékes körökben, hanem inkább *nafta*-területnek megszerzését tervezik, mert városi középületeket nyersolajjal készülnék fűteni.

Julius 7. A mexikói Hidalgo-bányavidéket az *ár*-víz elpusztította; az emberek százai hajlék nélkül maradtak.

Julius 10. Az *abrudbányai* vízvezeték munkálatait kiadták egy vállalkozónak.

Julius 11. A *tatabányai tifusz*, melynek 700 megbetegedésből 44 áldozata volt, teljesen véget ért.

✂ HAZAI HIREK ✂

Kinevezések. A bányászat körébe tartozó kezelési ágazatoknál alkalmazott műszaki tisztviselők létszámában *Szücs Dénes* és *Mossóczy Sándor* mérnökök főmérnökökké; *K. Pauer Viktor*, *Gerő Gyula*, *Perczián Károly* és *Dvorzsák Henrik* segédmérnökök, mérnökökké; *Fényes Gyula* pénztári tiszt, pénztári ellenőrré; *Toperczer Elek* pénzügyi számliszt, *Káspár Lajos* tisztjelölt, *Plotényi Géza* és *Gebhard Ferenc* iskolai tanársegédek, *Kellner Béla* tisztjelölt, *Chilkó Nándor* főiskolai tanársegéd, *Gretzmacher Gyula*, *Zavilla Nándor* és *Seefranz Géza* okleveles bányagyakornokok, segédmérnökökké nevezettek ki.

Áthelyezések. *Bradofka* Frigyes bányatanácsos, szélaknai bányahivatali főnök, azonos minőségben a felsőbányai bányahivatalhoz, *Urbán Mihály* verespataki üzemvezető főmérnök, hivatalfőnöki minőségben a kapnikbányai bánya- és kohóhivatalhoz; *Herczeg Imre* bányamérnök a nagybányai bányakerületből a selmeci bányagazgatóság kerületébe; *Schelle Gyula* segédmérnök a nagybányai bányakerületből a budapesti főfémjelző és fémbeváltó hivatalhoz; *Paul J. Jakab* segédmérnök, zalatnai főbányahivatali pénztári ellenőr, üzemi szolgáltatételre az abrudbányai bánya- és fémbeváltóhivatalhoz helyeztetett át.

Új bányagazgató Handlován. A Salgótarjáni kőszénbánya rt. *Hoffmann* Richard pálfavai főbányagondnokot Handlovára bányagazgatóvá nevezte ki.

Elhunyt főbányatanácsos. Dr. *Schenek* István nyugalmazott főbányatanácsos, a magyar tudományos akadémia tagja, az ismert vegyész és fizikus 79 évében Budapesten elhunyt. Az elhunyt 1830. július 3-án Esztergomban született és Bécsben végezte tanulmányait. 1856-ban a bécsi egyetem asszisztense lett, majd Kasán és Keszthelyen működött tanári minőségben. 1870-től 1892-ig a selmechányai bányászati és erdészeti főiskola tanára volt. Az akadémia 1889-ben tagjává választotta, 1891-ben pedig a király nemesi előnevét adományozott neki. Dr. Schenek több találmányával és tudományos művével gyarapította hírnevét.

Új szénterület. Dr. *Böck* Hugó bányatanácsos, a selmechányai főiskola kitűnő professzora és volt tanítványa, *Kovács* István bányamérnök Salgótarján közvetlen közelében eddig ismeretlen szénterületre találtak, amelyen a salgótarjáni kőszénbánya rt. már meg is furta a szenet. A széntelep 2'35 méter vastag és a terület több millió métermázsa szenet tartalmaz.

Üzemét beszüntető szénbánya. A Délmagyarországi kőszénbánya rt. tolnavármegyei Váralja nevű régi, mintegy 100 munkást foglalkoztató szénbányaüzemét, amely már régóta veszteséggel járt a vállalatra nézve beszüntette. Lehet, hogy a beszüntetés csak ideiglenes, amíg megjavulnak az általános viszonyok, de úgy látszik, a kisebb bányauzemek, mint a milyen a váraljai is volt, nem elég versenyképesek és ez vezetett a váraljai üzem beszüntetésére is. A bányamunkások a közeli baranyamegyei bányaiban kerestek és találtak elhelyezést, részben pedig kivették utleveleiket, hogy kivándoroljanak. A Délmagyarországi kőszénbánya rt. eddigi vesztesége 977.338 korona.

A rozsnyói új bányaahtisztí iskola. Az országos magyar bányászati és kohászati egyesület borsod-gömöri osztálya ezennel közhírré teszi, hogy a rozsnyói bányaahtisztí iskola folyó évi szeptember hó 6-án működését megkezdi. A bányaiskolába minden második évben vétetnek föl új növendékek. A tanítás két évre terjed. A bányaiskolába csak oly bányamunkások vehetők fel, kik magyar állampolgárok, magyarul beszélnek, olvasnak és írnak, az elemi iskola számtan anyagában jártasak és mindezen képességeket a bányaiskolai bizottság előtt tartott felvételi vizsgán igazolják, továbbá hitelesen igazolják azt, hogy legalább egy éven át gyakorlatilag foglalkoztak. A felvételi vizsga alól fel vannak mentve azok a bányamunkások, kik a középiskolának vagy ezzel egyrangú más intézetnek legalább 4 osztályát végezték és ezt hiteles bizonyítvánnyal igazolják. Felvételért folyamodóknak, kik 18 évnél idősebbek, igazolniok kell még azt is, hogy katonakötelezettségük által az iskola két évi látogatásában akadályozva nem lesznek. A sajátkezűleg irt folyamodványok az összes iskolai és szolgálati bizonyítványokkal, továbbá bányorvos, vagy hatósági orvos által kiállított és a folyamodó ép, erős, bányamunkára alkalmas testalkatát, jól látó-, halló- és beszélő szervezetét igazoló bizonyítvánnyal, valamint újraoltási bizonyítvánnyal együtt eredetiben vagy hitelesített másolatban legkésőbbén folyó évi augusztus hó 10-éig a bányaiskola igazgatóságához beterjesztendők. A felvételi vizsgára való bocsátás fölött a bányaiskolai bizottság dönt és elhatározását a folyamodókkal közli. A felvétel ezidő szerint csak az első, tehát előkészítő tanfolyam számára történik. Az évi tandíj 40 korona. Megjegyeztetik, hogy a második tanévben a szaktanfolyam számára is történhetik kivételesen felvétel, ha folyamodó nyilvános jellegű tanintézet bizonyítványával, vagy külön felvételi vizsgán megfelelő ismereteket fog igazolni azon tantárgyakból, melyeket a bányaiskola előkészítő tanfolyamában tanítanak.

A Magyar Siemens-Schuckert művek villamosági rt. igazgatóságába legutóbb beválasztották Hűvös Ivánt, a Városi Villamos Vasut helyettes vezérigazgatóját. Az igazgatósági tag cégjegyzési jogosultságát most jegyezte be a céghivatal.

Lédeci portland-cementgyár részvénytársaság cég alatt, mint már jelentettük, egy millió korona alapítókével új részvénytársaság alakult. A vállalat átveszi és folytatja a lédeci Schenk-féle cementgyárat, melynek az utóbbi időben sok kellemetlenséggel kellett megküzdeni, hogy boldoguljon. A vállalat igazgatóságában helyet foglalnak: Smialovszky Valér főispán, Goldberger Richárd, dr. Hajcsi György és mások.

Kőbánya és mészégető Bogoszlón. Gróf Pongrácz János vágrévfalusi birtokos Bogoszlón új kőbányát és mészégető telepet létesít. A telepre iparvasut épül, melynek közigazgatási bejárását július 15-én tartották meg.

Halál a bányában. Halálos szerencsétlenségről ad hírt sajközinczi tudósítónk. A szerencsétlenség áldozata egy fiatal bányamunkás, aki életével fizette meg gondatlansága árát. A horbolyai bányatelepen ifj. Tóth János bányamunkás több társával együtt leszállt a „Géza“ tárnába. A tárna két oldalról közelíthető meg

és a bányászok kopogtatással adnak jelet egymásnak, Tóth haladt elől a bányában, a többi munkások kisebb távolságban követték. Tóth könnyelműségből elmulasztotta azon óvintézkedést, hogy az égő lámpát lebocsátva haladjon és a lámpát átadta egyik társának. Amint a sötét bányában haladt Tóth, olyan helyre jutott, ahol nagymennyiségű széngáz fejlődött. A gázt a szerencsétlen ember beszívta, úgy, hogy összeesett és néhány perc alatt megfulladt. Társai szerencsére még idejekorán észrevették a veszedelmet és megmenekültek.

Szénforgalom. A magyar kir. államvasutak vonalain mentén fekvő kőszénbányák a július hó 4-étől július hó 10-éig terjedő héten hat munkanap alatt, összesen 11.588 kocsirakomány szenet adtak fel; 1326 kocsirakományal többet, mint az előző héten és 216 kocsirakományal többet, mint az múlt év hasonló (VII/5-től VII/11-éig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 1931 vasúti kocsit raktak meg; 221 kocsival többet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

✂ KÜLFÖLDI HIREK ✂

Ausztria széntermelése. Az osztrák kőszénpiac hanyatlása, amely már körülbelül egy év óta tart, június óta teljesen megszűnt. Később kezdve a termelés napról-napra nagyobbodott, még pedig nemcsak a kőszén termelése, hanem a barna pirszené is. A termelés még így is kisebb a tavalyinál. Egészben 11,155.042 métermázsa kőszén (+ 339.878) termeltek júniusban, azonkívül még 20,527.594 métermázsa barnaszén (+1.079.811.) Az idei év első felében összesen 68,184.451 métermázsa kőszén (— 1,788,569) és 126,069.882 métermázsa barnaszén (— 8,232.371) termeltek. Kokszból gyártottak az első félévben 9,051.289 métermázsat (— 310.250). Végül kőszénből 862.176 métermázsat (— 130.019) és barnaszénből 885.271 métermázsa brikettet (— 67.778) gyártottak.

Az Egyesült államok széntermeléséről az alábbi érdekes kimutatást készítette lapunk egyik barátja:

Év	Össztermelés	Összérték Dollár	Az alkalmazottak átlagszáma
1890	157,770.963	176,804.573	318.204
1895	193,117.530	197,79.043	382.879
1900	269,684.027	306,688.163	447.581
1901	293,299.816	348,926.069	485.544
1902	301,590.439	367,032.069	518.197
1903	357,356.516	503,724.381	566.260
1904	351,816.398	444,371.021	593.693
1905	392,722.635	476,537.294	626.035
1906	414,157.278	513,079.809	640.780
1907	480,363.424	614,798.898	680.492

A szén kiviteli vámja Németországban. A német birodalmi gyűlés pénzügyi bizottsága határozati javaslatot fogadott el, melynek értelmében az ásványszén kivitele vámmal terhelendő, amiből évi 20 millió márka bevételt vár a bizottság. A határozat szerint a kőszén métermázsjára 10 pfennig, koksza, mesterséges tüzelőanyagokra és brikettekre, retortagrafitra 15 pf. kiviteli vám vonatnék ki. — Igaz, hogy a pénzügyi bizottság határozata még nem jelenti azt, hogy az törvényerőre fog emelkedni de ez az eshetőség nem lévén kizárva, számolnunk kell azzal, hogy ez a kiviteli vám miféle hatással lehet nálunk a porosz kőszén bevitelére. Kétségtelen, hogy a felsősziléziai kőszén bevitelét Magyar-

országgra a kiviteli vám nem fogja megakadályozni, mert egyrészt a fuvarviszonylatok oly kedvezők, hogy a fogyasztók a vámot is könnyen viselhetik, másrészt a felső-sziléziai bányák, melyek a magyar kartell mindig gondosan ápolták, szívesen hajlandók lesznek maguk is olyan árendeményekre, hogy a kiviteli vám miatt ez az üzlet csorbát ne szenvedjen. Ilyen körülmények között a kiviteli vám összege legnagyobb valószínűség szerint a közvetítő kereskedelem zsebében marad mindaddig, míg a német fogyasztást annyira nem engedik, hogy a felső-sziléziai szén a belföldön is elhelyezhető legyen. Egyelőre tehát a fennálló helyzetben semmiféle változás sem várható.

A transvaali aranybányászat végre szánva van; élénk mozgalom indult meg a vállalatok fuzionálása körül s az ebből keletkező nagy társaságok nemcsak célszerűbben szerezhetik az üzemet, hanem az egyesülés folytán a jövedelmezőség nagyobb állandóságát is biztosítják. A kulik munkájának megtöltása, melyet a liberális kormány hajtott végre, nem eredményezte az aranytermelés pusztulását, mint ahogy azt jövendőlték, hanem ellenkezőleg alapjában megjavította a munkáviszonyokat. Ezzel, valamint az emberi munkát kímélő gépek alkalmazását sikerült az átlagos termelési költséget három év óta 22 sh. 2 d-ről 17 sh. 4 d-re lenyomni, amiben tekintetbe veendő, hogy most sokkalta szegényebb érceket zuznak, mint azelőtt. Az aranytermelés állandó emelkedése kétségen kívül nagy fontossággal bír az egész világkonjunktúra megjavulása szempontjából is.

✂ ÜZLET, SZÁLLÍTÁSOK. ✂

Cementszállítás. A verespataki Cariniai tó vízgyűjtő gáijának kiépítéséhez szükséges 2700 mm. portlandcement szállítására ajánlatot tettek: a Beocsini cementgyári unió rt. 5.25, Melocco L. 4.95, a Gurahonci cementgyár 4.95 és a brassói cementgyár 6.05 K-val, Az ajánlatok felett a földművelésügyi miniszter dönt.

A zalatnai bányahivatal kényszerítése. A zalatnai főbányahivatal 1910. évre mintegy 30.000 q kétszer finomított darabos szicíliai vagy amerikai kén szállítására július 15-én árlejtés tartott. Ajánlatot tettek: Forgalmi bank rt. (Fiume) 15 K, Schwartz József és társa (Budapest) 15 K (szicíliai) és 14 K (amerikai), Condrád és társa (Budapest) 14 K, Schmeidek és Grünstein (Budapest) 16 K-val.

Kövezet-helyreállítás. A flumei punto franco és pályaudvar között végigvonuló főközlekedési út kövezetének folytatólagos kiépítése, illetve helyreállítása körül végeendő munkálatokra a tengerészeti hatóság műszaki osztályánál július 26-án tartott versenytárgyalásra három ajánlat érkezett be és pedig a Badaconyi bazaltbánya rt. (Budapest) bazalt kockát 32.352 K-ért, Ahel Simon (sw. Jakob) bazalt kockát 32.319 K-ért és ugyancsak Ahel Simon láva kockát 26.649 K-ért hajlandó az utburkolásra szállítani. Döntés nem történt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

S. A. Borossebes. Lapunk irányából látható, hogy mi önzetlenül dolgozunk. Fáj nekünk, hogy akadt egy előfizetőnk, aki tiszta intencionát látva, feltételezhette, hogy mi ilyen akcióval önző érdekek szolgálatának csunya szerepére vállalkoznánk. Nincs ilyesmi eszünkben. Ellenben meglep szíves levelének az a passzusa, hogy zártkulatmányokkal van körülvéve bányatelkük. Ez ravasz dolog volna! Mi lefolytatunk egy nemes küzdelmet, becsületes harcot állva és akkor amikor az ország érdekét, ezzel a hazai bányászatot s a vele összefüggő életeit, ipart védjük, (ez kardinális programpontunk!) akkor voltaképpen önző érdekcsoportoknak kaparnók ki a gesztenyét. Ez érdekes szempont! . . . Valóban meglepett bennünket ez a lehetőség — mondhatjuk — nincs kedvünk efféle machinációkhoz. Mi emelt fővel járunk mindig! . . . Nyissa hát ki a szemünket egészen, ha biztos a dolgában és biztos a maga igazában.

K. L. Kolozsvár. Böck Hugó kitűnő munkájának, a Stratigrafia második kötetének két vaskos könyve 28 koronába kerül.

Gy. G. Budapest. A Korláti bazaltbánya r.-t. augusztus 17-én tartandó közgyűlésének egyedli célja a felügyelőbizottság megválasztása.

3243/1909.

Pályázat.

A marosujvári m. kir. főbányahivatalnál nyugbérézés folytán megüresedett **pénztárfőri állásra**, melyre évi ötszáz (500) korona fizetés, az 1904. évi l. t.-c. alapján járó fizetés természetével bíró egyszáz (100) korona személyi pótlék, szabad lakás, vagy ennek hiányában törvényszerű lakpénz, 20 m³ t zifa és 50 kgr. sójárándóság élvezete van egybekötve ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott, az alólírott m. kir. főbányahivatalhoz címzett, sajátkezűleg irt kérvényeiket, melyben magyar honosságukat, végzett tanulmányaikat, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismereteiket, nemkülönben, hogy ép és erős festalkatuak s feddhetetlen előéletűek s jó magaviseletűek, hitelt érdemlőleg kimutatni tartoznak, a közszolgálatba: nem állók pedig az illető megye vagy város főispánja útján — melynek területén laknak — alólírott főbányahivatalhoz folyó évi július hó 24-től **augusztus hó 21-ig** annyival is inkább nyujtsák be, mivel a később beérkezett kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Kiszolgált és igazolvánnyal eláftott katonai altisztek előbbséggel bírnak.

Végül megjegyeztetik, hogy a kinevezett egyén köteles a marosujvári bányatárspénztár tagja lenni és nyugbérbe számítható illetményei után 6%-os járulékot fizetni.

Marosujvár, 1909. évi július hó 24-én.

M. kir. főbányahivatal.

(B. 127/31)

Találmányokat szabadalmaztat és értékesít; védjegy és mintaoltalmat kieszközöl az összes államokban **PATAKY VILMOS** hites szabadalmi ügyvivő **BUDAPEST, IV., Eskü-ut 3.**
Saját szabadalmi irodák a külföldön: BERLIN W. Leipzigerstrasse 112. **Telefon 89—22.**
PARIS, 58. rue Lafayette, AMSTERDAM, Kaisersgracht 209. (B. 29/99)

**FERD. WICKE,
BARMEN**
gyűjtőeszközök gyára.

Sürgőnycim: Amorces. Telefonszám 391.

**Mindenféle gyűjtősinorok
bányabiztonsági lámpák részére,**

ugyszintén
**zsebgyűjtő-
szerszámok**
részére stb.

(B. 126/31)

**ZUND-BÄNDER
VESÜV
MADE IN GERMANY**

Amorces és
Amorces-szalagok
gyermek-
pisztolyok részére.

Leggyorsabb aknamélyítést
vizdus hegyirétegeken át, mindenféle
mértékben végzek jótállás mellett. Sa-
ját kiviteli módszer. Költség megtakarítás.

Képviselő kerestetik.

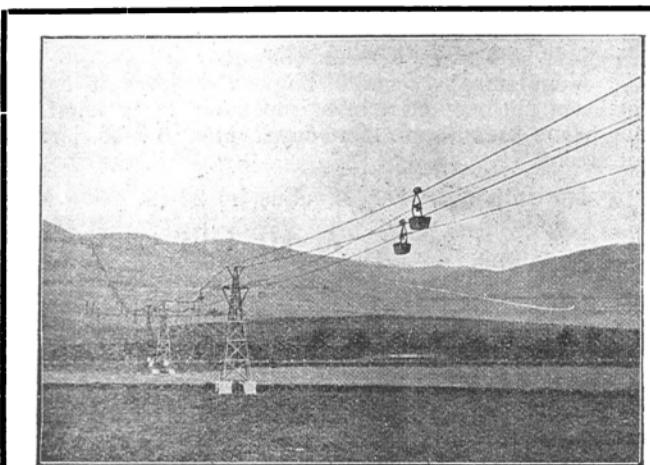
Carl Etzrodt
Sangerhausen, Thüringia.

(B. 77/22)

Főaknász

barnaszénbányánál felvétetik. Csak hosszú gyakorlat-
tal bírók jelentkezzenek. Az oláh nyelv ismerete ki-
vánatos. Ajánlatok az eddigi működés részletes ismer-
tetésével a lap kiadóhivatalához küldendők „Erdély”
jelige alatt.

B. 125/32)

Megkövesítő festék

„SAXOGÉN”

az egyedüli szer, mely a levegő vagy kémiai befolyás-
tól teljesen mentessé teszi, a kő, téglá, csement, mész,
fa vagy érczet stb., habár azok a szabadban vagy
vizben vannak is. Nedves vagy salétromos falaza-
tokat, lakásokat teljesen és tartósan szárazzá teszi a

megkövesítő festék „SAXOGÉN”.

Nedves diszitéseket nem szükséges levakartatni;
elegendő, ha azt 2—3-szor befestjük, mi teljesen
megfelel az állandóan szárazzá maradásnak. 1 kg.
megkövesítő festék „SAXOGÉN” 6—7m² bemázolásra
elegendő. Ezért a legjobb és legolcsóbb szer nedves
lakások szárazzá tételére. Legjobb fedőanyag pár-
kányzatok (Facade) részére, melyek leginkább van-
nak kitéve a zivataroknak. Elhibázhatatlan és ver-
seny nélkül áll a vas elrozsdásodása ellen, a nélkül,
hogy azt gyakrabban kellene bemázolni. Legjobb
óvszer a fa rothadása ellen, a fát nem szüksé-
ges carbolineummal pácolni. A megkövesítő festék
„SAXOGÉN” egyedül valódi csak

**WEISKOPF FERENC-nél, Reichenberg,
Wiener-Strasse 69. — Utánzásoktól óvakodjunk.**

Vízonteladók kérjenek különleges ajánlatot.

Próbaként 5 kilós csomagok 5 korona 20 fillér elő-
zetes megküldése után küldetnek szét. Utánvételes
küldemények csakis 50 kilogrammos rendelésen felül
eszközöltetnek, ezen aluli mennyiségnél az összeg
előre küldendő be.

Olvasható és lehetőleg német levelezés kéretik.

(B. 84/49)

Bánya-, kézi- és zseblámpákat,
kizárólag újból tölthető accumulatorokkal
ellátva ajánl igen nagy választékban

SZIKLAI ÉS TÁRSA, BUDAPEST
VII., BAROSS-TÉR 13. * TELEFON 44-29. (B. 69/34)

HECKEL ERNŐ

K. F. TÁRS, SZÁLLÍTÓ BERENDEZÉSEK GYÁRA

SAARBRÜCKEN, GLEIWITZ, PÁRIS, CHARLEROI, SHEEFIELD

ÉPÍT:

Sodronykötélpályákat, Vég nélküli kötél- és Koepe-Heckel rendszerű
elektromos függővas- láncvonatású szállító- szállítógépeket, vit lá-
utakat minden teljesít- berendezéseket. Vag- kát, rakodóbe-
ményre és nagyságban. gonrendező telepeket. rendőzéseket.

Magyarországi vezérképviselő:

Gunszt és Székely
BUDAPEST, VII., Damjanich-u. 36. * Telefon 161—34

HAZAI GYÁRTMÁNY!

(B. 16/11)

3204/1909.

PÁLYÁZAT.

A folyó évi 73379. számú pénzügyminiszteri magas rendeletben nyert felhatalmazás alapján pályázat hirdettetik egy az alulírt m. kir. főbányahivat 1 mellé rendelt számvevőségénél esetleg más állomáshelyen betöltendő és a IX. díjosztály 2 fokozatába sorozott 2200 K fizetéssel és 400 K fizetés természetével bíró pótlékkal és 400 K lakpénzzel javadalmazott **pénzügyi számvizsgálói** állásra, esetleg egy a X. díjosztály 3. fokozata szerint 1600 K fizetéssel és 400 K fizetés természetével bíró pótlékkal és 360 K lakpénzzel javadalmazott **pénzügyi számellenőri** állásra, esetleg egy a XI. osztály 3. fokozata szerint 1000 K fizetéssel és 400 K fizetés természetével bíró pótlékkal és 220 K lakpénz javadatmazással egybekötött **pénzügyi számtisztí** állásra, esetleg 800 K évi segélydíjjal javadalmazott **pénzügyi számgyakornoki** állásra.

Pályázóktól megkívánatik, hogy fedhetetlen előéletű, ép és egészséges magyar honpolgárok legyenek, hogy szóban és írásban birják a hivatalos magyar nyelvet, hogy 8 gimnáziumi osztály vagy ezzel egyenrangú iskolai képzéssel, érettségi vizsgával és a számgyakornoki állásra folyamodók kivételével, államszámvitelteni államvizsgával, valamint megfelelő gyakorlati jártassággal birjanak a számvitelben és a fogalmazásban.

Felhivatnak tehát mindazok, kik a pályázatra bocsájtott állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy az életkorukat, magyar honosságukat, nyelvismeretüket, végzett tanulmányaikat és egyéb ismereteiket, előéletüket és egészségi állapotukat igazoló okmányokkal felszerelt és a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumhoz címzendő bélyegelt folyamodványaikat az alólírt m. kir. főbányahivatalhoz, ezen hirdetésménynek a Pénzügyi Közlönyben való megjelenésétől számított **két héten belül** annnyival is inkább nyujtsák be, mert elkéssetten beadott kérvények figyelembe és tárgyalás alá vétetni nem fognak.

A pályázati kérvényekben határozottan megjelölendő, hogy folyamodó csak a Marosujvárt vagy bárhol is betöltendő állásra pályázik; mert a nyilatkozat nélkül a kérvények csak a Marosujvárt betöltendő és benne megjelölt állás elnyerésére irányulónak fognak tekinteni.

Megjegyeztetik, hogy a már állami szolgálatban állók csupán a hivatalból csatolandó szolgálati táblázataikkal felszerelendő folyamodványaikat közvetlen felettes hatóságuk, a míg állami szolgálatban nem állók pedig az illetékes főispán vagy polgármester útján kötelesek benyujtani és hogy ezen előírt ut elkerülésével beterjesztett kérvények tárgyalás alá vétetni nem fognak.

Végül szolgáljon tudomásul, hogy a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolán bányászati vagy kohászati szakot végzett pályázók előnyben és az ezekből nyert oklevéllel bírók évi 400 K szaktanulmányi-pótlékban is részesülnek.

Marosujvár, 1909. július hó 23-án.

(B. 129/31)

M. kir. főbányahivatal.

ALAPITOTTÁK:
AZ 1888-İK ESZTENDŐBEN

Sürgöncycím „Noris“

ENGEL KÁRÓLY

CÉGTULAJDONOS:

ALAPITOTTÁK:
AZ 1888-İK ESZTENDŐBEN

Telefon-szám 12—36

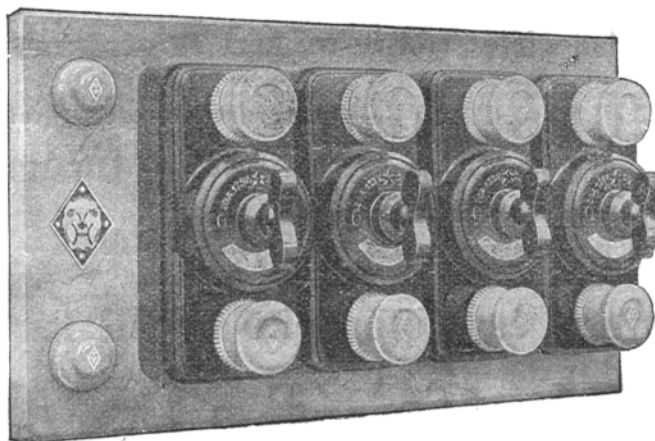
DR. HOLITSCHER PÁL GÉPÉSZMÉRNÖK, BUDAPEST, VI., NAGY JÁNOS-UTCA 3

Biztosítókkal kombinált forgócsapos kapcsolók.

Gyors szerelés.

Tetszetős kivitel.

Könnyü áttekinthetőség

Gyors szerelés.

Tetszetős kivitel.

Könnyü áttekinthetőség

Márvány-elosztótábla kombinált elemekkel, elülről oldható vezetékcsatlakozással.

Érdeklődőknek készséggel küldöm árjegyzékemet.

(B. 56/31)

Takarékoskodjék! **Takarékoskodjék!**

A gummitalp hárommnyi ideig eltart, mint a bőrtalp és sarok, eltekintve elismert óriási előnyeitől.

Cipőre, csizmára, ha annak talpa már elviselt, esetleg lyukas is, új gummitalp és sarokkal ellátva 5 korona.

Sárcipők javítása (vulkanizálás) forrasztás után. Kizárólag **forró uton** való vulkanizálás.

Mindenfajta tömlők és csövek ha rozszak, ismét használhatóvá válhatnak. — Pneumatik javítások és új antiderapant felvulkanizálás.

Automobil és kocsipneumatik javítása.

„AUTOMOBILIA“

Első magyar gummi javító és vulkanizáló műhely.
Tulajdonos: **KEMÉNY IGNÁCZ**
Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca. 20
(B. 38/14) TELEFON 05—08.

Vizmentes olajköpenyek

övel és lovagló slíccel.
I. legjobb védekezés szél és vihar ellen.
II. minőségű, kámzsával 9 márka.
III. minőségű, kámzsával 11 márka.
IV. minőségű, kámzsával 15 márka.

Vizmentes munkás sátrak.

Hibernia kohó köpenyek kitűnően beváltak.

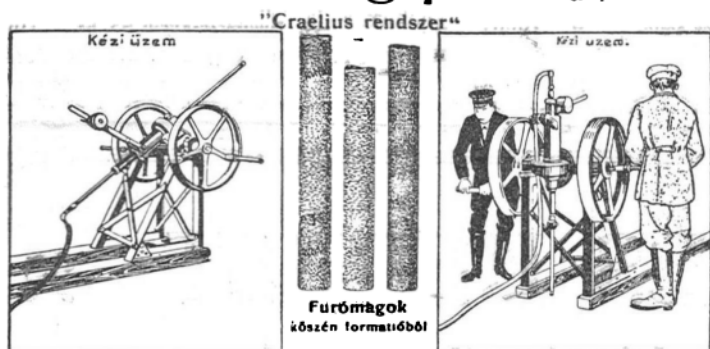
Leden ruhák. Kocsi- és lótarakók. Auto-ruhák.

Csatornajáró gummi csizmák	Körgallérok
80 90 100 cm. hosszú	75 80 90 100 110 120
párja 30 34 37 márka	márka 6.50, 6.75, 7.50, 8.50 9.75, 11.50

(B. 15/52) **FERD. JAKOB Köln H.**

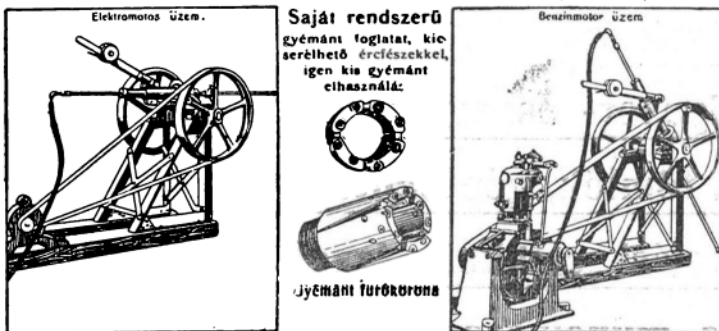
Kombinált kőzetfurógép kézi és gépüzemre

bányáknál, aknáknál, kőbányáknál, mész és cementműveknél, mindenféle egyéb furásoknál. Minden irányban fur 250 m. mélységig, sőt mélyebbre is.

A furómágnak épek s így az átfurrt réteg hű képét nyerjük.

Igen nagy teljesítmény   Egyszerű és szilárd   Nem igényel javítást.
Legkisebb erőfogyasztás (10 m+8 orankenti)   Térfogata kicsi (2 x 2 x 2 m)

LANGÉ, LÖRCKE & Co.

Távbeszélő 34.

gyémánt szerszám gyár
Brieg, 13 Bez. Breslau,

Sürgönyeim:
Lange Lorke, Brieg, Bez. Breslau,

(B. 69/34)

„Standard“

műszaki kereskedelmi
részv.-társ.

ezelőtt

**Pick és Winterstein
Kuschnitzky és
Grünhut**

cs. és kir. udvari szállítók.

BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 21.

FIUME,
Palazzo Adria.

Szállít:

**olajokat,
szerszámokat,
csigasorokat,
emelőgépeket**

és az összes műszaki cikkeket.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

B. 40/10)

